

A klímaváltozás már elkezdődött. Az európai városok polgármesterei többet vállalnak a klímacélokból, mint az országok vezetői, sőt egy lépéssel már előttük is járnak – írja a Népszabadság.

A világ vezetői két héten keresztül gyűrték egymást az óhajtott klímacélok elérése érdekében. Mit tudnak ehhez hozzátenni az egyszerű városi polgármesterek? Talán többet, mint a nagyhatalmak vezetői – vágja rá kapásból Tüttő Kata (MSZP), aki a Budapest XII. kerületi önkormányzat testületi tagjaként nyújtott be önálló képviselői indítványt az Európai Parlament mellett működő Régiók Bizottsága égisze alatt szerveződött Polgármesterek Szövetsége megújításáról. – Ez nem testület, hanem egy mozgalom, ahol a csatlakozók száma folyamatosan nő, mivel egyre több helyi és regionális önkormányzat ismeri fel a városi klímapolitika fontosságát. 2008-ban 198 város alapította meg, azóta 6000-nél is több település csatlakozott hozzá. Ez több mint 200 millió városlakó bevonását jelenti Európa 500 millió polgárából.

A klímaváltozás és az energiapolitika globális kérdésnek tűnik, ám a polgárokhoz a helyi önkormányzatok vannak a legközelebb. Az általuk kezdeményezett projektek sokkal több embert érnek el közvetlenül – például középületek fűtése és hűtése, közösségi közlekedés, szociális lakások, közvilágítás révén –, illetve közvetetten a példa erejével – lásd energiatakarékossági kampányok, intelligens és fenntartható városok, illetve a megújuló energiaformák támogatása –, mint a kormányok. A cél, hogy a polgárok ne csak passzívan várják a klímaváltozás globális kezelését, hanem legyenek aktív részesei a folyamatnak.

Ez a mozgalom kísérletként indult, és örömmel jelenthetjük, hogy várakozáson felüli eredményt ért el – összegez Tüttő Kata. – A csatlakozott városok az uniós 20 százalékos helyett a szén-dioxid-kibocsátásukat átlagosan 28 százalékos csökkentését vállalták. De akad olyan település, ahol ennél is magasabbra – 40 százalékra – tették a mércét. Teljesen önként. A szövetséghez bármely város csatlakozhat, amely vállalja egy saját Fenntartható Energia Akció Terv (SEAP) készítését, illetve az abban foglaltak megvalósítását. A csatlakozás 20 százalékos kibocsátáscsökkentési minimumfeltétele viszonylag könnyen teljesíthető például a közvilágítási rendszer energiatakarékossá tételével, a középületek szigetelésével, a közösségi közlekedés feltételeinek javításával. De a városok nagyon kreatívak!

Rendkívül sok út vezet el ugyanahhoz a célhoz. Ezeket a „jó gyakorlatokat” a szövetség közreadja, a példatárból meríthetnek a később csatlakozók. Ez pedig újabb településeknek ad lendületet, ami megint másokat húz maga után. Sokszor annyi is elég, ha elhítjük a városvezetőkkel, hogy az első lépések megtételéhez nem kell bödületesen nagy összeg – állítja Tüttő Kata. Fontosabb az elszánás, a hit és az igyekezet. Elég egy ötlet, amelyet ha kibontanak, már hozza magával a következőt. A megvalósításhoz az Európai Unió pénzügyi, jogi és szakmai támogatást is ad.

A városi programokra ebben a ciklusban 30 millió euró jut. De a városoknál elkönnyelhető pénzügyi eredmény ennél sokkal nagyobb. Ez nem egy afféle „Mentsük meg a Földet!” karitatív akció. Az önkormányzatok a saját kasszájukon mérhetik le a programok hasznát. A beruházásokat követő években 20-30 százalékkal kevesebbet kell költeni energiára. A mozgalom sikerét jelzi, hogy a szövetség képviselői – köztük Tüttő Kata – meghívást kaptak a párizsi klímacsúcsra, hogy ott is bemutassák az eddig összegyűlt tapasztalatokat. Ez az első alkalom, hogy városok képviselőit is meghívták egy globális témát tárgyaló tanácskozásra.

De közben a polgármesterek már tovább is léptek: a városok 2030-ra 50 (!) százalékkal csökkentenék a szén-dioxid-kibocsátást, míg a megújuló energiaforrások arányát 27 százalékra emelnék. A többek között a fenti vállalásokat is tartalmazó – Tüttő Kata által benyújtott – előterjesztést a múlt héten egyhangúan támogatta a Régiók Bizottsága. S ez nem csekély eredmény, hiszen az Európai Unió minden öt lakosából négy városokban él, amelyek az energiafogyasztás 70 százalékáért felelnek. A szövetség azonban azt is felismerte, hogy az európai városok erőfeszítése már nem elég. Az unió határain túli településeket is be kell vonni a mozgalomba. Különös tekintettel az ázsiai országokra, Kína hatalmas városaira.

Az ötlet korántsem légből kapott, hiszen már eddig is akadt „külsős” belépő, Új-Zélandról is csatlakoztak már a szövetséghez. De sajnos már ez is kevés. A klímaváltozás már megkezdődött, a városoknak – az elfogadott terv ehhez is ad támpontokat – az új éghajlati körülményekre, például szélsőséges időjárási jelenségekre is fel kell készülniük. A hatalmas hóhullámok ellen éppúgy védekezni szükséges, mint a medrűkből kilépő folyók pusztítása ellen. Különös tekintettel a szociálisan rászorulóknak védelmére.

Az emberekben tudatosítani kell, hogy a jövő rajtuk is múlik – hangsúlyozza Tüttő Kata. Azért, hogy élhetőek maradjanak a városaink, és ne váljunk mi magunk is menekültekké, nekünk is tennünk kell. Minden településnek és polgárnak annyit, amennyire képes. De azt nem spórolhatja el.

A magyar út göröngyösebb

Tekeri az ember a biciklit, azután pörög egy kicsit az ellipszisen, majd lihegve kihúzza a gép oldalából a notebook töltőjét, és megy tovább a dolgára. A felnőtt „játészótéri” eszközök használata után ugyanis nem csupán a szabad levegőn végzett mozgás örömét viheti magával a városlakó, hanem a mozgással előállított energiát is. Praktikusan feltöltheti vele a telefonját vagy a számítógépét. Kispesten egy éve adták át Budapest első – és eddig utolsó – ElektroFit parkját.

Angliában már öt működik belőlük, igaz, ott a közvilágításra tekernek a népek a városok energiatudatosági mozgalmának részeként. Budapest önkormányzata az alapítók között, Kispest és Zugló önkormányzata, illetve további 46 hazai település később csatlakozott a klímaváltozás ellen küzdő városokat tömörítő Polgármesterek Szövetségéhez. Közös céljuk a szén-dioxid-kibocsátás, illetve az energiafelhasználás legalább 20 százalékos csökkentése. A feladat ugyanaz, a megoldások azonban különfélék.

A csatlakozó települések első lépésként felméri a település fogyasztását, majd akciótervet készítenek ennek és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére, illetve a megújuló energiafelhasználás arányának növelésére. A leggyakoribb módszerek közé a közvilágítás energiatakarékossá tétele, a közintézmények hőszigetelése, napelemek és szélturbinák használata, valamint az autók visszaszorítása tartozik. De ez csak a fő csapás, az önkormányzatok ugyanis rendkívül ötletesek és ambiciózusak.

Amszterdam például 2025-re valamennyi autóbuszát elektromosra cseréli, Tallinnban ingyenessé tették a tömegközlekedést, Ljubljana a szemét 78 százalékát szelektíven gyűjti és hasznosítja, Szófia 9000 régi izzót cserélt LED-esre a köztéri lámpákban, Milánó dugódíjjal szorítja vissza az autósokat, Kaunas energiaigényének 90 százalékát helyben termeli meg, Hersonissos az odalátogató ötmillió turista CO₂ lábnyomát csökkenti, Sabadell fogyasztásmérőket osztott szét a lakosság között, lássák, mennyit visz el a stand-by, Bristol az elektromos autók városává szeretne válni, Helsinki központi fűtésben utazik, Koppenhága kerékpárra ültetné lakóinak felét, Bécs passzív házakat épít, Budapest pedig a Széchenyi fürdő használt termálvizével fűti az állatkertet.

Különféle utak ugyanazon célért. Magyarországon persze göröngyösebb az átlagnál.

Rettentően kevés például az audithoz és a programok kidolgozásához értő energetikai szakember, így már az akcióterv elkészítése is nehézkes. A források is szűkösebbek. Az önkormányzatok többségét kivérezte a kormány, így még az elvárt minimális önerőt sem képesek hozzátenni a projektekhez, hitelt pedig csak kormányengedéllyel vehetnek fel, hiába térülne meg a befektetés 6–8 év alatt. Nincs miből befektetni a jövőbe! S ha mégis lenne, akkor ott a napelemadó, ami elviszi a haszon egy részét.